

Murawy kserotermiczne

Murawy kserotermiczne są to półnaturalne, nieleśne zbiorowiska roślinne, które uważane są za jedno z najcenniejszych siedlisk przyrodniczych Europy. Występują w miejscach ciepłych, nasłonecznionych i suchych, czego przykładem może być skarpa nad Bugiem, znajdująca się na gruntach wsi Czumów i Gródek.

Do powstania muraw kserotermicznych w naszym klimacie przyczynił się człowiek, który poprzez karczowanie lasu i tworzenie pastwisk stwarzał dogodne warunki dla rozwoju tego rodzaju siedlisk. W ostatnich latach, na skutek zaniechania wypasu, siedliska te zaczęły zarastać.

Murawy kserotermiczne zostały uznane przez Unię Europejską za siedliska mające szczególne znaczenie dla Wspólnoty, które należy chronić m.in. przez tworzenie obszarów Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000. Do zachowania tych siedlisk konieczne jest prowadzenie zabiegów czynnej ochrony takich jak: wypas, koszenie roślinności, usuwanie drzew i krzewów.

Murawy ciepłolubne to ostoje wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

Do gatunków roślin charakterystycznych dla muraw kserotermicznych występujących na Lubelszczyźnie należą: zawilec wielkokwiatowy *Anemone sylvestris*, mialek wiosenny *Adonis vernalis*, szalwia łąkowa *Salvia pratensis*, rutewka mniejsza *Thalictrum minus*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, driakiew żółtawa *Scabiosa ochroleuca*, ożanka właściwa *Teucrium chamaedrys*.

Do najcenniejszych gatunków, które rosną na murawach kserotermicznych nad Bugiem należą m.in. żmijowiec czerwony *Echium russicum*, szczodrzeniec zmienny *Chamaecytisus albus*, traganek długokwiatowy *Astragalus onobrychis* i kosaciec bezlistny *Iris aphylla*. Murawy kserotermiczne są ostoją wielu chronionych gatunków bezkręgowców m.in. motyli, prostoskrzydłych, pająków.

PAMIĘTAJ!
NISZCZENIE OKAZÓW GATUNKÓW CHRONIONYCH
ICH SIEDLISK JEST ŁAMANIEM PRAWA I MOŻE
DOPROWADZIĆ DO WYGINIĘCIA GATUNKÓW.

 Xerothermic grasslands are half-natural, non-forest plant communities, regarded as one of the most valuable natural habitats in Europe.

They occur in warm, sunny and dry sites, as exemplified by the escarpment on the Bug river, located on the land of villages Czumów and Gródek. In our climate, the formation of xerothermic grasslands was associated with the human activity because deforestation and the creation of pastures provided favorable conditions for the development of this type of habitats. In the last years, as a result of discontinuing pasturage, these communities started overgrow. Xerothermic grasslands are mainstays of many rare and protected species of plants and animals.

REMEMBER!
DESTRUCTION OF PROTECTED SPECIES AND THEIR HABITATS IS
FORBIDDEN BY THE LAW AND MAY LEAD TO EXTINCTION OF THIS
SPECIES.

Goryczka krzyżowa *Gentiana cruciata*

Fot. P. Chmielewski

Tablica zrealizowana w ramach projektu „Ochrona muraw kserotermicznych w Polsce – teoria i praktyka” prowadzonego przez Klub Przyrodników oraz Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Projekt finansowany jest ze środków Instrumentu Finansowania Komisji Europejskiej LIFE+ oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Projekt graficzny, na zlecenie RDOŚ w Lublinie, wykonał ZamToP

Murawa kserotermiczna na zboczu doliny Bugu.
Xerothermic grassland on the slope of the valley Bug.

Fot. P. Chmielewski

Żmijowiec czerwony *Echium russicum*

Fot. P. Chmielewski

Storczyk purpurowy *Orchis purpurea*

Fot. P. Chmielewski